

**PEDAGOGIK TA'LIM KLASTERIDA MAKTABGACHA TA'LIMNING
RIVOJLANISH TENDENSIYALARI**

**Andijon davlat pedagogika instituti
rektori professor
Rasulov Baxtiyor Mahmudjonovich**

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15241011>

Annotatsiya: Ushbu maqolada pedagogik ta'lim klasteri va uning mazmun mohiyati haqida ma'lumotlar keltirilgan bo'lib, uzluksiz ta'limda faoliyat olib boruvchi barcha kadrlar uchun zarur bo'lgan zamonaviy bilimlar haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: Ta'lim klasterlari, dasturlar, texnologiyalar, muvofiqlashtirilgan o'quv dasturlari, klasterlarni shakllantirish, monitoring va baholash.

Аннотация: В статье представлена информация о кластере педагогического образования и его содержании, а также рассматриваются современные знания, необходимые всем кадрам, работающим в сфере непрерывного образования.

Ключевые слова: Образовательные кластеры, программы, технологии, скоординированные учебные планы, формирование кластера, мониторинг и оценка.

Abstract: This article provides information about the pedagogical education cluster and its content, and discusses the modern knowledge necessary for all personnel working in continuing education.

Keywords: Educational clusters, programs, technologies, coordinated curricula, cluster formation, monitoring and evaluation.

O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimidagi taraqqiyotining o'sish sur'atlari butun dunyo hamjamiyati tomonidan yuqori darajada e'tirof etilmoqda. Bu ayni paytda ilm-fanni rivojlantirish, ta'lim sohasini isloh etish, ilmiy va innovatsion faoliyatni har tomonlama qo'llab-quvvatlash hamda fan, ta'lim va ishlab chiqarishning o'zaro integratsiyasiga qaratilgan keng ko'lami islohotlar samarasidir.

Har bir xalq, har bir millatning ertangi kuni bugun voyaga yetayotgan avlod taqdiri bilan uzviy bog'liqdir. Shuning uchun mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratib kelinmoqda.

Maktabgacha ta'lim - bolaning intellektual va ijtimoiy rivojlanishidagi boshlang'ich nuqtadir. Bolalarning shaxsiy va ijtimoiy qobiliyatlarini shakllantirish, ularning kelgusi hayotiga mustahkam asos qo'yish uchun maktabgacha ta'lim tizimi hal qiluvchi ahamiyatga ega. Xususan, bizning Andijon davlat pedagogika institutimizda ham bakalavr-tarbiyachilarni tayyorlash kunduzgi, kechki va sirtqi shakllarda amalga oshirilmoqda. Institutimizda magistratura mutaxassisliklari va pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori ilmiy darajasini beruvchi ilmiy kengash tuzilgan bo'lib, ushbu ilmiy kengashga bir necha ixtisosliklar bo'yicha dissertatsiyalar himoyalari o'tkazishga ruxsat berilgan.

Mazkur ilmiy kengash o'z faoliyatini oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar attestatsiyasiga oid normativ-huquqiy hujjatlar talablariga muvofiq amalga oshirmoqdaki, bu borada maktabgacha ta'lim yo'nalishida erishilayotgan ilmiy muvaffaqiyatlarimiz taxsinga loyiq. Zero, maktabgacha ta'limga yo'naltirilgan qarorlar va innovatsion yondashuvlar davlat va jamiyat taraqqiyoti uchun muhimdir. Shu munosabat bilan, "Maktabgacha ta'lim taraqqiyoti: Muammo, yechim va istiqbol" mavzusidagi ilmiy konferensiyani tashkil etish biz uchun alohida ahamiyatga ega.

2024-yil 30-oktyabr kuni Prezidentimiz Sh.Mirziyoyev "O'qituvchi va murabbiylar kuni" munosabati bilan davlat mukofotlarini topshirdi hamda soha vakillari bilan ta'limda amalga oshirilayotgan ishlar va kelgusidagi ustuvor vazifalar yuzasidan muloqot o'tkazdi. Prezidentimizning maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta-maxsus, oliy ta'lim va malaka oshirish

tizimida yagona uzviy zanjirni yo'lga qo'yish uchun pedagogik ta'lim klasterlari tashkil yetilishini ma'lum qilganliklari ta'lim sohasi jonkuyarlari uchun haqiqiy xushxabar bo'ldi.

"Klaster tajriba-sinov tariqasida dastlab Andijon va Buxoro shaharlaridagi pedagogika kollejlari barpo etiladi va hududlardagi pedagogika institutlari boshqaruvida bo'ladi",-deyildi muloqotda. Ushbu strategik maqsadni amalga oshirishda, shu yo'nalishdagi ilmiy-nazariy va amaliy asoslardagi tadqiqotlarning olib borilishida mazkur konferensiyamiz ma'lum ma'noda xizmat qiladi.

Mamlakatimiz Prezidenti Shavkat Mirziyoevning ta'lim-tarbiya sohasi vakillari bilan o'tkazilgan muloqoti chog'ida, ta'lim tizimidagi taraqqiyotni jadallashtirish maqsadida maktabgacha, umumiy o'rta ta'lim, oliy ta'lim va malaka oshirish tizimida yagona uzviy zanjirni yo'lga qo'yish uchun pedagogik ta'lim klasterlarini tashkil qilish to'g'risidagi ko'rsatmasi pedagogik ta'lim sifatini oshirish bilan bir qatorda ta'lim jarayonini zamonaviylashtirishga ham yordam beradi. Bu borada pedagogik ta'lim klasteri hali shakllanish bosqichida bo'lsada, uning metodologik asoslari oxirgi besh yil davomida yaratila boshlangan bo'lib, bu borada bir qator ishlar amalga oshirildi.

- pedagogik ta'lim standartlari zamonaviy talablarga moslashtirilmoqda, bunda ta'lim jarayonini raqamlashtirish, interaktiv usullarni joriy etish va ta'limni bozor talablariga moslashtirishga alohida e'tibor qaratildi;

- pedagoglarning malakasini oshirish va qayta tayyorlash kurslarining sifati oshirilmoqda, zamonaviy ta'lim texnologiyalarini o'rgatishga alohida e'tibor berildi;

- pedagogik ta'lim yo'nalishlarida o'qitish sifatini oshirish, zamonaviy laboratoriyalar va resurs markazlarini yaratishga alohida e'tibor qaratildi;

- oliy ta'lim hamda professional ta'lim tashkilotlari bilan umumiy o'rta ta'lim maktablari va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik rivojlantirilmoqda. Bu hamkorlik ta'lim standartlarini birlashtirish, o'quv materiallarini almashish va o'qituvchilarni qayta tayyorlashga imkoniyat yaratildi;

- ta'lim muassasalari va ish beruvchilar o'rtasida hamkorlik kuchaytirilmoqda. Bu hamkorlik ta'lim jarayonini ish beruvchilarning ehtiyojlariga moslashtirish, talabalarning amaliyot o'tashini tashkil etish va ishga joylashish imkoniyatlarini kengaytirishga potensial shart-sharoitlar yaratildi;

- tizimga elektron o'quv materiallari va platformalar joriy etildi. Bu esa o'z navbatida ta'lim jarayonini takomillashtirish, o'quvchilarning o'qish imkoniyatlarini kengaytirish va ta'lim resurslariga qulaylik yaratishga yordam berdi.

- masofaviy onlayn ta'lim berish tizimi yo'lga qo'yildi. Albatta bu ta'lim jarayonini zamonaviylashtirish, masofaviy ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish va ta'limga bo'lgan qiziqishni oshirishga yordam berdi.

- ta'lim sohasidagi ilmiy-tadqiqotlar rag'batlantirilmoqda. Ushbu jarayon ta'lim tizimini rivojlantirishga yordam beradigan yangi g'oyalar va texnologiyalarni yaratishga yordam beradi.

Ta'limdagi klasterlar konsepsiyasi vaqt o'tishi bilan turli ta'lim ehtiyojlari va muammolariga javob sifatida rivojlandi. Uning qisqacha tarixi shunday:

Ilk hamkorlikdagi sa'y-harakatlar. Ta'limdagi klasterlarning ildizlari maktablar va o'qituvchilar o'rtasidagi dastlabki hamkorlikdagi sa'y-harakatlarga borib taqaladi. Ilgari maktablar ta'lim natijalarini yaxshilash uchun ko'pincha resurslar, malaka va ilg'or tajribalarni almashishga qaratilgan hamkorlik yoki tarmoqlar tuzar edi.

Mintaqaviy ta'lim tashabbuslari. XX asr oxirida ta'lim sohasida mintaqaviy hamkorlikning ahamiyati tobora ortib bordi. Ko'pgina mintaq va mamlakatlar geografik yaqinlik asosida maktab yoki ta'lim tashkilotlarini klasterlash tashabbuslarini amalga oshira boshladi. Bu muvofiqlashtirishni yaxshilash, resurslar almashish va mintaqaviy ta'lim strategiyalarini ishlab chiqish imkonini berdi.

Ixtisoslashgan klasterlar. Ta'lim tobora ixtisoslashgani sari klasterlar muayyan fanlar yoki nuqtayi nazarlar atrofida shakllana boshladi. Masalan, fan, texnologiya, muhandislik va

matematika (STEM) ta'lim klasterlari ushbu sohalarida hamkorlik va innovatsiyalarni rivojlantirish uchun yuzaga keldi.

Sanoat-akademiya hamkorligi. Bilimlar iqtisodiyotining yuksalishi bilan ta'limdagi klasterlar sanoat va akademiya hamkorligi atrofida shakllana boshladi. Ushbu klasterlar o'quv dasturlarini sanoat talablariga moslashtirish, amaliyot o'tash va ta'lim tashkilotlari hamda biznes o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish orqali ta'lim va mehnat bozori ehtiyojlari o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishga qaratilgan.

Texnologiyaga asoslangan klasterlar. So'nggi yillarda ta'limdagi klasterlarga texnologiya yutuqlari ta'sir ko'rsatdi. Ta'lim bilan texnologiya integratsiyasi ta'lim texnologiyalari (EdTech) va raqamli ta'limga yo'naltirilgan klasterlarning shakllanishiga olib keldi. Bu klasterlar o'qitish va o'rganish tajribasini yaxshilash uchun texnologiyadan foydalanishga ixtisoslashgan.

O'zbekistonda ta'lim klasterini yaratish bosqichlarining qisqacha tavsifi:

Tadqiqot va tahlil. Mamlakatdagi joriy ta'lim tizimini, jumladan, uning yutuq va kamchiliklarini har tomonlama tahlil qilish. Maqsadli auditoriya va ularning ta'lim ehtiyojlarini aniqlash.

Manfaatdor tomonlarni jalb qilish. Hukumat rasmiylari, ta'lim tashkilotlari, ekspertlar va sanoat vakillari kabi tegishli manfaatdor tomonlarni jalb qilish. Ta'lim klasterini yaratish muhimligi muhokamasini amalga oshirish va ularning ishtiroki, yordamini izlash.

Maqsadlarni belgilash. Ta'lim klasterining maqsad va vazifalarini aniq belgilab olish. Sifatli ta'lim olish imkoniyatlarini yaxshilash, zamonaviy o'quv dasturlarini ishlab chiqishni, o'qituvchi-tarbiyachilar malakasini oshirish, tadqiqot va innovatsiyalarning sanoat bilan hamkorligini o'z ichiga olishi mumkin.

Klasterni shakllantirish. Ta'lim klasteri uchun konsorsium, assotsiatsiya yoki sheriklik shaklida tashkillashtirilishi mumkin bo'lgan rasmiy tuzilmani yaratish. A'zolarining roli, mas'uliyati va boshqaruv tuzilmasini belgilash.

Resurslarni safarbar qilish. Hukumat organlari, xususiy sektor kompaniyalari va xalqaro rivojlanish tashkilotlaridan moliyalashtirish yo'lini izlash. Hamkorlik va daromad olish strategiyalarini o'z ichiga olgan moliyaviy barqarorlik uchun aniq reja ishlab chiqish.

O'quv dasturlarini ishlab chiqish. Maqsadli auditoriya ehtiyojlariga javob beradigan va sanoat talablariga mos keladigan kompleks o'quv dasturini ishlab chiqish uchun ta'lim tashkilotlari bilan hamkorlik qilish. Amaliy ko'nikmalar va innovatsiyalarga urg'u berish.

O'qituvchi-tarbiyachilarning malakasini oshirish. O'qituvchi-tarbiyachilarning pedagogik mahoratini, fan bo'yicha bilimini, yangi o'qitish usullari va texnologiyalaridan xabardorlik darajasini yaxshilash uchun malaka oshirish dasturlarini qo'llash. Doimiy kasbiy rivojlanishni rag'batlantirish.

Infratuzilmani rivojlantirish. Maktabgacha ta'lim tashkiloti, maktablar, kollejlari, tadqiqot markazlari, kutubxonalar va texnologiya laboratoriyalarini o'z ichiga olgan ta'lim infratuzilmasini rivojlantirishga sarmoya kiritish. Obyektlarning qulayligi va sifatini ta'minlash.

Sanoat bilan hamkorlik. Ta'lim klasterining mehnat bozori ehtiyojlariga mos kelishini ta'minlash uchun manfaatdor sanoat tomonlari bilan mustahkam hamkorlikni rivojlantirish. Talabalar uchun amaliyot va shogirdlik imkoniyatlarini ta'minlash.

Monitoring va baholash. Ta'lim klasterining samaradorligi va ta'sirini baholash uchun monitoring hamda baholash tizimini yaratish. Rivojlantirish va kerakli tuzatishlarni kiritish uchun muntazam ravishda ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish.

Doimiy takomillashtirish. Fikr-mulohazalar va o'zgaruvchan ehtiyojlar asosida ta'lim klasterining tashabbuslari, o'quv dasturlari va strategiyalarini doimiy ravishda ko'rib chiqish va yangilash. Innovatsiyalar va doimiy takomillashtirish madaniyatini tarbiyalash.

Ta'lim klasterini yaratish murakkab va uzoq muddatli ish ekanligini unutmasligimiz lozim. Buning uchun kuchli hamkorlik, barqaror moliyaviy yordam va O'zbekistonda ta'lim tizimini takomillashtirishga bo'lgan kuchli intilish talab etiladi.

Hamkorlik va tarmoq. Klaster tizimlari ma'lum bir geografik hududdagi maktablar, o'qituvchilar va talabalar o'rtasida hamkorlik va tarmoqlanishga yordam beradi. Bu resurslar va

ilg'or tajribalarni almashish imkonini beradi, shuningdek, hamjihatlik tuyg'usini uyg'otadi. Oddiy ta'lim tizimlari esa ko'pincha mustaqil ishlaydi.

Resurslarni optimallashtirish. Klaster tizimlari obyektlar, jihozlar va o'qituvchilar tarkibi kabi resurslarni taqsimlashni optimallashtiradi. Resurslarni birlashtirish orqali klaster tizimlari ulardan samarali foydalanish va taqsimlashni ta'minlaydi. Bu esa xarajatlarni tejashga va manbalar holatini yaxshilashga olib keladi. Oddiy ta'lim tizimlarida har bir tashkilot odatda o'z resurslarini mustaqil ravishda boshqaradi.

O'quv dasturlari xilma-xilligi. Klaster tizimlari ko'pincha kengroq ta'lim imkoniyatlari va o'quv dasturlari variantlarini taklif etadi. Hamkorlik orqali klasterdagi bog'cha, maktablar alohida maktablarda mavjud bo'lmagan maxsus kurslar, dasturlar va jihozlar bilan ta'minlanishi mumkin. Bu xilma-xillik klasterdagi talabalar uchun ta'lim sifatini oshiradi.

Talabalarning faolligi. Klaster tizimlari talabalarning klaster ichida akademik mobilligini osonlashtiradi. Talabalar klaster doirasidagi maktablarning har birida o'qish imkoniyatiga ega bo'lib, ularga turli ta'lim muhitlarini o'rganish va maxsus dasturlar yoki kurslardan foydalanish imkoni beriladi. Oddiy ta'lim tizimlarida o'quvchilarning mobilligi cheklangan bo'lishi yoki qo'shimcha ma'muriy jarayonlarni talab qilishi mumkin.

Ta'lim sifatini ta'minlash. Klaster tizimlarida odatda ishtirokchi tashkilotlar bo'ylab izchil standartlarni qo'llash uchun sifatni ta'minlash mexanizmlari mavjud. Bu ko'pincha qo'shma akkreditatsiya jarayonlari, umumiy baholash usullari va ta'lim natijalarining muntazam monitoringini o'z ichiga oladi. Oddiy ta'lim tizimlarida sifatni ta'minlash mexanizmlari tashkilotlar o'rtasida farq qilishi va muvofiqlashtirish darajasi bir xil bo'lmasligi mumkin.

Tadqiqot va innovatsiyalar. Klaster tizimlari ta'lim sohasidagi hamkorlikda tadqiqot va innovatsiyalar uchun qulay muhitni ta'minlaydi. Resurslar va tajribalarni birlashtirgan holda, klasterdagi bog'cha va maktablar qo'shma tadqiqot loyihalarini amalga oshirishlari, innovatsion o'qitish usullarini ishlab chiqishlari va yangi texnologiyalarni joriy etishlari mumkin. Oddiy ta'lim tizimlarida bunday hamkorlik va innovatsiyalar uchun imkoniyatlar cheklangan bo'ladi.

Klasterli ta'lim tizimlari hamkorlikni rag'batlantirish, resurslarni optimallashtirish hamda talabalar va o'qituvchilar uchun kengaytirilgan ta'lim imkoniyatlarini rag'batlantirish orqali ko'plab afzalliklarni taqdim etadi. Rejalashtirish va amalga oshirish jarayoniga asosiy manfaatdor tomonlarni, jumladan, ta'lim tashkilotlari, sanoat hamkorlari, davlat idoralari va jamoat tashkilotlarini jalb qilish, klasterning maqsad va vazifalariga jamoaviy sodiqlikni ta'minlash uchun ochiq muloqot, hamkorlik va umumiy qarorlar qabul qilishni ta'minlash lozim.

Klaster ehtiyojlariga mos keladigan, nazariy bilimlar bilan amaliy ko'nikmalarni, shuningdek, sohaga tegishli tajribalarni o'zida mujassam etgan o'quv dasturini ishlab chiqish lozim.

O'quv rejasi moslashuvchan va o'zgaruvchan ehtiyojlar, shu bilan birga, rivojlanayotgan tendensiyalarga javob berishi zarur. Klaster ichidagi tashkilotlar o'rtasida resurslar (obyektlar, jihozlar, tajriba va o'quv materiallari) almashinuvini osonlashtirish, ulardan unumli va o'rinni foydalanishga yordam beruvchi, optimallashtiruvchi mexanizmlarni ishlab chiqish kerak.

Klaster ichidagi o'qituvchi-tarbiyachilar uchun kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini taqdim etish, ularning pedagogik mahoratini, fan bo'yicha bilimlarini rivojlantirish va sanoat bilan aloqalarini yaxshilash uchun treninglar, seminar va murabbiylik dasturlarini ilgari surish, pedagoglarning ilmiy-innovatsion madaniyatini uzluksiz oshirib borish lozim.

Talabalarga real tajriba, amaliyot va ishga joylashish imkoniyatlarini taqdim etish uchun sanoat manfaatdor tomonlari bilan mustahkam hamkorlikni yo'lga qo'yish, nazariy bilimlarni amaliyot bilan mustahkamlashga qulay sharoit yaratib berish zarur. Klasterda tadqiqot va innovatsiyalarni rag'batlantirish, o'qituvchi-tarbiyachilar va talabalarni klaster ehtiyojlariga javob beradigan va sohadagi bilimlarni oshirishga hissa qo'shadigan ilmiy loyihalarni amalga oshirishda qo'llab-quvvatlash, ijodkorlik, tanqidiy fikrlash, muammolarni tez va oson hal qilishga yordam beradigan muhitni yaratish katta ahamiyatga ega.

Ta'lim klasterining samaradorligi va ta'sirini baholash uchun mustahkam baholash va monitoring tizimini joriy etish, talabalar, o'qituvchilar, ish beruvchilar va boshqa manfaatdor

tomonlarning fikr-mulohazalarini yig'ish, takomillashtirilishi lozim bo'lgan sohalarni aniqlash va klaster natijalarini yaxshilash uchun zarur tuzatishlar kiritishni samarali yo'lga qo'yish shart. Ta'lim klasterining davomiyligi va rivojlanib borishi uchun uning strategiyalarini belgilab beruvchi barqaror strategik rejasini ishlab chiqish, bunda moliyaviy, boshqaruv tuzilmalarini yaratish va doimiy takomillashtirish madaniyatini oshirish lozim.

Xulosa o'rnida, O'zbekiston oliy ta'limidagi islohotlar kontekstida pedagogika institutlari qoshidagi ta'lim klasterlari faoliyatini yanada rivojlantirish uchun quyidagi istiqbolli ishlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

1. Ta'lim klasterini keng jamoatchilikka, jumladan, talabalar, ota-onalar va ish beruvchilarga to'g'ri targ'ib qilish, klaster bilan bog'liq noyob imtiyozlar, imkoniyatlar va natijalarni ta'kidlash, veb-saytlar, ijtimoiy media va tadbirlar kabi turli aloqa kanallaridan unumli foydalanish kerak.

2. Pedagogik ta'limda davlat va jamoat tashkiliy boshqaruvini rivojlantirish;

Pedagogika sohasida ilmiy-tadqiqotlar olib borish va innovatsion amaliyotni joriy etishda ta'lim klasterlaridan foydalanish.

4. Pedagogik ta'limda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish va ta'lim klasterlarida samarali qo'llash;

5. Pedagogika sohasida milliy va xalqaro standartlarga muvofiq bo'lgan ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va ta'lim klasteri amaliyotiga joriy etish;

6. Pedagog-tarbiyachilarning kasbiy malakasini oshirish va ularni pedagogik jarayonda yangilangan metodikalarga qo'llashga tayyorlash;

7. Pedagogika sohasida ijtimoiy tadqiqotlarni chuqurlashtirish, hamda oila va jamiyat bilan hamkorlikda ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish;

8. Kadrlar tayyorlash va pedagog-tarbiyachilarning ishlash muvaffaqiyatiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash hamda ularni hududiy asosda taklif qilish;

9. Pedagogik ta'limni xalqaro tajribalar asosida modernizatsiyalash va pedagog-tarbiyachilarni xalqaro miqyosda malakali bo'lishga yo'naltirish.

Ushbu takliflar ta'lim klasterini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun asos bo'lib xizmat qilishi, klaster doirasida hamkorlik, innovatsiyalar va ta'limda mukammallikni rag'batlantirishi shubhasiz. Bu ishlarni amalga oshirish orqali pedagogika institutlari o'z faoliyatidagi zamonaviy talablarga javob beradi va mamlakat ta'lim tizimining rivoji uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha ta'lim sohasidagi istiqbolli rejalar yuqori.

O'zbekiston Respublikasining ta'lim tizimida maktabgacha ta'limning rolini oshirishga qaratilgan sohaviy strategik yo'nalishlar belgilab qo'yildi. Biz bu yo'nalishda eng yaxshi xalqaro tajribalardan foydalanib, o'zimizga xos yechimlarni ishlab chiqishimiz kerak. Bu esa, eng avvalo, bolalarimizning kelgusidagi hayoti uchun mustahkam va barqaror poydevor yaratishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, maktabgacha ta'limning taraqqiyotida har birimizga katta mas'uliyat yuklanayotganini unutmasligimiz kerak.

Bu yo'lda hamjihatlik va hamkorlikda ish olib borish, maktabgacha ta'lim sohasidagi muammolarga yechimlar topish orqali biz yosh avlodga barqaror va ravnaq topgan ta'lim muhiti yaratishimiz mumkin. Ushbu konferensiyada bildirilgan fikrlar va takliflar, shubhasiz, bu muhim yo'nalishdagi ishlarimizning samarasini oshirishga yordam beradi. Barchangizga g'ayrat, izlanish va ijodiy muvaffaqiyatlar tilayman!

Raxmat!

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2024-yil 30-sentyabrdagi "O'qituvchi va murabbiylar kunidagi tadbir"dagi so'zlagan nutqi. "Yangi Andijon" ijtimoiy-siyosiy gazeta. №199 (1260), 2024 yil 1-oktayabr soni

2. M.M. Xalilova, Klaster ta'lim tizimining uzluksizligi uzviyligi va izchilligini ta'minlovchi model sifatida, academic research in educational sciences volume 1 | ISSUE 3 | 2020 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2020: 4.804

3. A.R. Raxmonov, O.B. Sultonova, Ta'lim klasteri va uning pedagogik faoliyatdagi yuksak imkoniyatlari, Pedagogik ta'lim klasteri: muammo va yechimlar xalqaro konferensiya.

4. M.L.Umedjanova, Oliy ta'lim tizimida pedagogik ta'lim klasteri, “Pedagogik ta'lim: xalqaro tajriba va innovatsion yondashuvlar” mavzusidagi an'anaviy ilmiy-amaliy anjuman materiallari, 2022-yil

5. D.S.Q Shukurova Ta'lim klasteri sharoitida inklyuziv ta'limning innovatsion mexanizmlari. Academic research in educational sciences, 3(3), 529-b 2022-yil.